

10

2017

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

MÖCÜZƏLİ ARPA

(Tibet nağılı)

Açu ata minib yoluna davam elədi... İlanlar məmləkətinə gəlib çatanda oğlan yeməklə dolu kisəni götürüb atdan düşdü, sonra cilovunu açıb onu otlığa buraxdı. Kisəni belinə atıb ilanlar şahı Kabule yaşayan dağa dırmandı. Mağara ilə üzbəüz münasib bir yer tapıb uzandı və müşahidə eləməyə başladı. Onu mürgü tutdu.

Nəhayət, bir gün vahiməli Kabule mağaradan öz başının dəstəsi ilə birlikdə çıxanda Açu zıncırov səsinə mürgüdən ayıldı və başa düşdü ki, onlar Timsahlar məmləkətinə qonaq gedirlər.

Fürsətdən istifadə eləyən oğlan tez mağaraya yaxınlaşdı və qapının ağzında mürgüleyən keşikçiləri gördü. İçəri girmək istəyəndə yenə zıncırov səsi eşitdi və anladı ki, Kabule geri qayıdır. Keşikçilər vahimə ilə mürgüdən oyandılar, Açu otların arasına uzanıb gizləndi. Mağaraya necə girəcəyi haqqında xeyli düşündü. Nəhayət, bir ağaca uzun kəndir bağlayıb onun ucundan tutdu və təkən verib ayağını yerdən üzdü. Kəndir düz mağaranın girəcəyinə çatanda oğlan əlini buraxıb yerə düşdü. Ehtiyatla mürgülü keşikçilərin yanından keçdi. İçəri çox qaranlıq idi. Oğlan divarlardan tuta-tuta irəlilədi. Nəhayət oğlan ona lazım olan yerə gəlib çatdı. Böyük taxt-tacın üstündə yanan məşəl hər yanı işıqlandırır. Keşikçilər taxilla dolu kisənin yanında mürgüleyirdilər. Oğlan cəld kisədən istədiyi qədər toxum götürüb mağaranın çıxışına sarı qaçdı.

Elə bu zaman yuxudan ayılan keşikçilər oğlanın yolunu kəsməyə çalışdılar. Səsə o biri keşikçilər də oyandılar. Oğlan qılıncını işə salıb üstünə arı kimi doluşan qoruqçulardan xilas ola bildi. Ancaq mağaradan çıxanda qonaqlıqdan qayıdan ilanlar padşahı ilə üz-üzə gəldi. Kabule kinayə ilə güləndə elə bil ildırım şaqqıldadı. Açu cəld qoca Juldanın ona verdiyi mirvarini ağzına alıb dərənin bu tayından o biri tayına tullandı. Kabule bunu görüb güldü. İldırım şaqqıldadı, göy guruldadı və oğlan sarı bir itə çevrildi. Ancaq oğlan qocanın sözünü xatırladı və heç nə

Mağıl vaxtı

olmayıbmış kimi qaçmağa başladı.

İtə çevrilən oğlan qaçdı, qaçdı, qaçdı, axır ki, öz ölkələri ilə qonşu olan Ludca məmləkətinə çatdı. Açu eşitdi ki, bu ölkənin knyazı Kenpan adlı bir insandır və onun üç gözəl qızı var. Eman adlı kiçik qız o birilərdən həm gözəl, həm də ağıllıdır. O, bütün kasıblara kömək eləyir.

İt cildində olan oğlan qocanın dediyi sözləri yadına salıb düşündü ki, ona yalnız bu qız kömək eləyə bilər. Elə buna görə də bir neçə gün knyazlığın dövrəsində sülənməkdən əl çəkmədi. Nəhayət, bir gün Emanın saraydan çıxıb çəmənliyə getdiyini, çiçək dərdiyini gördü. Açu cəld qızın yanına qaçdı, hürdü, quyruğunu buladı. Bu sarı it qızın çox xoşuna gəldi. Əyilib onun başını sığalladı. İt işarə ilə boynundan asılan kisəni qıza göstərdi.

Eman kisəni itin boynundan açdı, onun içindəki qızılı rəngli toxumları görüb fikrə getdi. İtin atılıb düşməsindən, işarələrindən başa düşdü ki, bu hansı faydalı bitkininsə toxumudu. Onlar birlikdə yeri şumlayıb həmin toxumların bir qismini ora səpdilər. Sonra qız iti də özüylə götürüb saraya getdi. Qız iti, it qızı sevdi... Onlar xeyli belə yaşadılar. Nəhayət, payız gəldi... Səpilən dəndən gözəl bir taxıl zəmisinə əmələ gəlmişdi.

Həmin zəminin ətrafında insanlar şənlik eləyirdilər. Elin adətinə görə mərasimin sonuncu günü çarın qızları rəqs etməli, əllərindəki meyvəni seçib-bəyəndikləri cavana verməli idilər. Böyük qızlar belə də etdilər, əllərindəki meyvəni sevib-seçdikləri məşhur adamların oğlanlarına verdilər. Kiçik qız Eman isə nə qədər rəqs edə-edə dövrə vursa da meyvə əlində qalmışdı. Dördüncü dövrdə qızın gözləri öz sevimli sarı itinə sataşdı. İstər-istəməz ona yanaşdı. Əlindəki meyvə yerə düşüb düz itin qabağına getdi.

Hamı təəccübləndi. Qız itimi özünə sevgili seçdi? Qızın bacıları da, digər qonaqlar da şaqqanaq çəkib güldülər. Kral Tenpan əsəbiləşdi və hirsli səslə qızına dedi:

-Madam ki, sən bu iti seçdin, götür onu da cəhənnəm ol mənim məmləkətimdən. Bir daha göz-lərim səni görməsin.

Qız iti də götürüb arpa zəmisinin yanına getdi. Yerə uzanıb ağlamağa başlayanda birdən möcüzə oldu, it insan diliylə danışdı qıza dedi ki, ağlama... Qız təəccübləndi. İt cildinə girmiş oğlan başına gələnəri qıza danışdı və dedi ki, hər hansı bir qız məni sidq ürəklə sevsə, mən yenə də insana çevriləcəm.

Qız dedi:

-Mən səni sevirəm.

Oğlan cavab verdi:

-Əgər belədirsə, zəmini biç və toxumluq götür, yol boyu arpa səpə-səpə bizim ölkəyə gedək. Əgər bizim zəhmətimiz insanları sevindirirsə, tezliklə biz də sevinəcəyik.

Oğlan yaşayan şəhərə çatanda it qıza dedi ki, get bazara mənim atam dəmirçini soruş.

Qız belə də etdi. Bu zaman sevimli iti qaça-qaça onlara sarı gəldi və birdən möcüzə oldu. İt əvvəlcə buluda çevrildi, sonra buludların arasından gözəl bir oğlan çıxdı. Bu Açu idi. Atası və anası oğlanlarının boynuna sarılıb ağladılar. Sonra oğlan kənardan duran Emanın yanına getdi. Onun əlindən tutub valideynlərinin yanına gətirdi:

-Bax, bu qızın təmiz sevgisi mənim yenidən insan cildinə qayıtmağıma səbəb oldu...

Dəmirçinin evində gözəl bir toy oldu. Səsi bütün Tibetə yayıldı. Elə o vaxtdan Tibetdə arpa əkilər becərməyə başladılar.

Tərcümə edib işləyəni
R.Y.Əliyev